

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG KORMÁNYA

T/17841. számú

törvényjavaslat

a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról

Előadó: dr. Petrétei József
igazságügy-miniszter

Budapest, 2005. október

2005. évi ... törvény

a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról

1. §

A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 11. §-ának (5) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(5) A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárás során három hivatásos bíróból álló tanácsban ítélezik. Ha az ügy különös bonyolultsága indokolja, a Legfelsőbb Bíróság elrendelheti, hogy az ügyben öt hivatásos bíróból álló tanácsban járjon el.”

2. §

A Pp. 18. §-ának (2) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(2) Ha ugyanannak a bíróságnak nincs olyan tanácsa, amelyre a kizárási ok nem vonatkozik, vagy ha a kizárási ok a 14. § értelmében az egész bíróságra kiterjed, a kizárás kérdésében a másodfokú bíróság, a megyei bíróságot mint másodfokú bíróságot és a munkaügyi bíróságot érintő ok esetében az ítélőtábla, az ítélőtáblát mint másodfokú bíróságot érintő ok esetében a Legfelsőbb Bíróság határoz.”

3. §

A Pp. 23. §-a (1) bekezdésének *a)* és *e)–g)* pontjai helyébe a következő rendelkezések lépnek, a bekezdés az alábbi *n)* ponttal egészül ki, a jelenlegi *n)* pont megjelölése pedig *o)* pontra változik:

[A megyei bíróság hatáskörébe tartoznak:]

„*a)* azok a vagyoni perek, amelyek tárgyának értéke az ötmillió forintot meghaladja, kivéve a házassági vagyoni pert, ha azt a házassági perrel együtt vagy annak folyamán indítják meg;”

„*e)* a cégekkel kapcsolatos perek közül:

ea) a kérelemnek helyt adó cégbírói bejegyző végzés hatályon kívül helyezése iránt indított perek,

eb) a cég létesítő okirata vagy annak módosítása érvénytelenségének, hatálytalanságának vagy létre nem jöttének megállapítása iránti perek,

ec) a cég szervei határozatának bírósági felülvizsgálata iránt indított perek,

ed) a cégek és tagjaik (volt tagjaik) közötti, illetve a tagok (volt tagok) egymás közti a tagsági jogviszonyon alapuló perek,

ee) a gazdasági társaságban történő befolyásszerzéssel kapcsolatos perek, továbbá

ef) a társaság tartozásaiért korlátozott felelősséggel tartozó tag (részvényes) felelősségének korlátlaná minősítése iránti perek;

f) a megyei bíróság által nyilvántartásba vett, cégnek nem minősülő szervezetekkel kapcsolatos perek közül:

fa) az ilyen szervezetek ellen a törvényességi felügyeletet gyakorló szerv által indított perek,

fb) az ilyen szervezetek és tagjaik (volt tagjaik) közötti, illetve a tagok (volt tagok) egymás közti a tagsági jogviszonyon alapuló perek;

g) a személyhez fűződő jogok megsértése miatt keletkezett polgári jogi igények érvényesítése iránt indított perek, ideértve az e jogok megsértése miatt indított kártérítési pereket is, ha az előbbiekkal együtt vagy azok folyamán indítják meg;”

„*n)* az egészségügyi szolgáltatókkal kötött finanszírozási szerződésből eredő perek [1997: LXXXIII. tv. 30. §];”

4. §

A Pp. 45. §-ának (2) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(2) A kijelölés kérdésében

a) a megyei bíróság határoz, ha az összeütközés a területén levő helyi bíróságok között merült fel, valamint ha a területén levő helyi bíróság kizárása esetén a területén levő másik helyi bíróság kijelölhető;

b) az *a)* pont alá nem tartozó esetekben az ítélőtábla határoz, ha az összeütközés a területén levő helyi, megyei, illetve munkaügyi bíróságok között merült fel, továbbá ha a területén levő helyi, megyei vagy munkaügyi bíróság kizárása esetén a területén levő másik helyi, megyei vagy munkaügyi bíróság kijelölhető;

c) az *a)* és *b)* pont alá nem tartozó esetekben a Legfelsőbb Bíróság dönt.”

5. §

A Pp. 64. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Az, akinek igénye érvényesítése céljából az ügyész, illetve a külön jogszabállyal erre feljogosított személy vagy szervezet pert indított, a perben félként vesz részt. A más által indított perbe az, aki a per megindítására külön jogszabály alapján, illetve az 51. § *a)*, *b)* pontjai alapján maga is jogosult lett volna, a felperes pertársaként az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig perbe léphet. Ha a pertársak perbeli cselekményei vagy előadásai egymástól eltérnek – az 51. § *b)* pontjára tekintettel történő perbelépés esetét kivéve –, a bíróság azokat a per egyéb adatait is figyelembe véve bírálja el.”

6. §

A Pp. 67. §-a az alábbi (3) bekezdéssel egészül ki, és a jelenlegi (3) bekezdés számozása (4) bekezdésre változik:

„(3) Ügyvédjelölt (jogi szakvizsgával nem rendelkező jogi előadó) az ítélőtábla és a Legfelsőbb Bíróság előtt – a 119. §-ban szabályozott esetet kivéve – nem járhat el.”

7. §

A Pp. 73/B. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„73/B. § (1) Ha a jogi képviselő kötelező, a jogi képviselő közreműködése nélkül eljáró fél perbeli cselekménye és nyilatkozata hatálytalan, kivéve a (2) bekezdésben szabályozott eseteket, vagy ha a törvény az adott perbeli cselekményre nézve a meghatalmazott útján történő eljárást kizárja.

(2) A jogi képviselővel nem rendelkező fél által benyújtott – a 73/A. § *a*) pontjában meghatározott – kérelem nem hatálytalan, ha:

a) a fél a kérelem benyújtásával egyidejűleg költségmentesség iránti kérelmet terjesztett elő, vagy

b) a bíróság egyéb okból köteles elutasítani a kérelmet – ide nem értve a (4) bekezdésben szabályozott esetet.

(3) A (2) bekezdésben meghatározott esetekben a bíróság csak azután rendeli ki a pártfogó ügyvédet a 73/A. § *a*) pontjában meghatározott kérelmet előterjesztő fél részére, ha a kérelmet a (2) bekezdés *b*) pontjában említett okból nem utasítja el.

(4) A 73/A. § *a*) pontjában meghatározott kérelmet a bíróság az eljárás bármely szakában akkor is hivatalból elutasítja, ha a kérelmet előterjesztő fél a megszűnt jogi képviselőtének pótlásáról felhívás ellenére nem gondoskodik.”

8. §

(1) A Pp. 111. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Ha valamelyik fél meghal vagy megszűnik, az eljárás a jogutód perbelépéséig, illetve perbevonásáig (61–62. §) félbeszakad, kivéve ha a jogviszony természete miatt a jogutódlás kizárt.”

(2) A Pp. 111. §-a a következő (7) bekezdéssel egészül ki:

„(7) A fél a per megszüntetése érdekében akkor is kérheti az eljárás folytatását, ha a megszűnt félnek nincs jogutódja. A bíróság az ügygondnok költségeinek megelőlegezését követően a fél kérelmére ügygondnokot rendel ki; az ügygondnok kirendelésével az eljárás félbeszakadása megszűnik. Az eljárás a per megszüntetése érdekében az ügygondnokkal szemben folyik tovább.”

9. §

A Pp. 149. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) A felek közösen előterjesztett kérelmére a bíróság – ha annak feltételei fennállnak – a pereket egyesíti. A kérelmet elutasító végzés ellen fellebbezésnek van helye. Ha a bíróság a felek kérelmére a pereket egyesítette, utóbb az egyesítést nem mellőzheti.”

10. §

(1) A Pp. 157. §-a a következő *g)* és *h)* pontokkal egészül ki:

[A bíróság a pert megszünteti:]

„*g)* a fél halála vagy megszűnése esetén, ha a jogviszony természete a jogutódlást kizárja;

h) a fél kérelmére, ha a megszünt félnek nincs jogutódja.”

(2) A Pp. 158. §-ának (1) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(1) A bíróság a 157. § *a)*, *b)* vagy *g)* pontja esetében a pert az eljárás bármely szakában hivatalból megszüntetni köteles.”

11. §

A Pp. 192. §-a az alábbi (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) A bíróság az iratok beérkezéséről a feleket tájékoztatja.”

12. §

A Pp. 201. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A bizonyítást a perbíróság, illetőleg a megkeresett bíróság a szabályszerűen idézett felek távollétében is lefolytatja. Igazolásnak ilyenkor helye nincs, azonban a felek bármelyike kérheti a bizonyítás megismétlését, ha ahhoz lényeges érdeke fűződik, és az azzal felmerülő újabb költségeket előlegezi; a kérelem tárgyában az eset összes körülményeinek mérlegelésével akkor is a perbíróság határoz, ha a bizonyítást megkeresett bíróság folytatta le.”

13. §

A Pp. XIV. fejezete helyébe a következő XIV. fejezet lép:

„XIV. fejezet

Felülvizsgálat

270. § (1) Ha törvény másként nem rendelkezik, a felülvizsgálati eljárás során a Legfelsőbb Bíróság az általános szabályok megfelelő alkalmazásával jár el.

(2) A jogerős ítélet vagy az ügy érdemében hozott jogerős végzés felülvizsgálatát a Legfelsőbb Bíróságtól – jogszabálysértésre hivatkozással – a fél, a beavatkozó, valamint a rendelkezés reá vonatkozó része ellen az kérheti, akire a határozat rendelkezést tartalmaz.

(3) A (2) bekezdésben foglaltak megfelelő alkalmazásával van helye felülvizsgálati kérelemnek a keresetlevelet (fizetési meghagyást) a 130. § (1) bekezdésének *a)–h)* pontjai alapján idézés kibocsátása nélkül elutasító és a pert a 157. § *a)* és *g)* pontja szerint megszüntető jogerős végzés ellen.

271. § (1) Nincs helye felülvizsgálatnak

a) az első fokon jogerőre emelkedett határozat ellen, kivéve, ha azt törvény lehetővé teszi;

b) ha a fél a fellebbezési jogával nem élt és a másik fél fellebbezése alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú határozatot helybenhagyta;

c) a jogerős határozatnak csupán a kamatfizetésre, illetve a perköltségre vonatkozó rendelkezései ellen, kivéve ha a fellebbezés is kizárólag az elsőfokú határozat e rendelkezései ellen irányult;

d) a jogerős határozatnak csupán a teljesítési határidőre, illetve a részletfizetésre vonatkozó rendelkezései ellen;

e) ha a határozatot a Legfelsőbb Bíróság hozta;

f) a házasságot érvénytelenítő vagy felbontó ítélet ellen az érvénytelenítés vagy a felbontás kérdésében;

g) az apaság vélelmét megdőntő ítélet ellen – az apaság vélelmét megdőntő részében –, ha az apaság vélelmének megdőntését követően a gyermeket valamely személy teljes hatályú apai elismeréssel a magáénak ismerte el, vagy az apaságot jogerős bírói ítélet állapította meg, illetve ha a gyermek anyjának utólagos házasságkötése folytán az anya férjét kell a gyermek apjának tekinteni;

h) az egyezséget jóváhagyó végzés ellen;

i) a hagyaték átadása tárgyában hozott végzés ellen;

j) a helyi önkormányzat ellen indult adósságrendezési eljárásban az adósságrendezés elrendelése tárgyában hozott végzés ellen;

k) a vízumkiadás tárgyában hozott bírósági határozat ellen;

l) ha azt törvény kizárja.

(2) Nincs helye felülvizsgálatnak olyan vagyoni jogi ügyben, amelyben a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték, illetve annak a 24. §, valamint a 25. § (3) és (4) bekezdése alapján, továbbá a 25. § (3) bekezdésének az egyesített perekre történő megfelelő alkalmazásával megállapított értéke az egymillió forintot nem haladja meg. Ez az értékhatártól függő kizárás nem vonatkozik a 23. § (1) bekezdésének *b)* és *h)* pontjában, valamint a 24. § (2) bekezdésének *a)* pontjában meghatározott ügyekre, továbbá a munkaügyi perekben előterjesztett pénzkövetelésre.

(3) Nincs helye a felülvizsgálatnak, ha az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság helybenhagyta

a) a szomszédjogok megsértéséből eredő, valamint a birtokvédelmi, továbbá a közös tulajdonban álló dolog birtoklásával és használatával kapcsolatos perekben;

b) a XXV. fejezetben meghatározott végrehajtási perekben, kivéve a végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti ügyeket, ha a végrehajtás végrehajtási záradékkal ellátott okirat alapján indult;

c) a gyermek elhelyezése, elhelyezésének a megváltoztatása, továbbá a gyermekkel való kapcsolattartás szabályozása iránti ügyekben.

272. § (1) A felülvizsgálati kérelmet az elsőfokú határozatot hozó bíróságnál a határozat közlésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani vagy ajánlott küldeményként postára adni kettővel több példányban, mint ahány fél a perben érdekelve van. A felülvizsgálati kérelem benyújtására előírt határidő elmulasztása esetén az elmulasztott határidő utolsó napjától számított harminc nap elteltével igazolásnak akkor sincs helye, ha a mulasztás csak később jutott a fél tudomására, vagy az akadály csak később szűnt meg.

(2) A felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul, továbbá elő kell adni – a jogszabálysértés megjelölése mellett –, hogy a fél a határozat megváltoztatását mennyiben és milyen okból kívánja.

(3) A felülvizsgálati kérelemhez – ha arra korábban nem került sor – csatolni kell a jogi képviselő meghatalmazását is.

(4) Ha a felülvizsgálati kérelem benyújtására nyitva álló határidő valamennyi féllel szemben lejárt, illetve ha a felülvizsgálati kérelmet valamennyi fél benyújtotta, az elsőfokú határozatot hozó bíróság azt az ügy irataival együtt haladéktalanul felterjeszti a Legfelsőbb Bírósághoz, a jogerős határozatot hozó bíróságot pedig a felülvizsgálati kérelem másolatának megküldésével értesíti az eljárás megindításáról. Ha a végrehajtás elrendelése már megtörtént, illetve ha végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet terjesztettek elő, a felülvizsgálati kérelmet a beérkezését követően haladéktalanul fel kell terjeszteni.

273. § (1) A Legfelsőbb Bíróság a jogi képviselő által előterjesztett felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasítja, ha az nem felel meg a 272. § (2) bekezdésében előírtaknak, vagy ha ennek megfelelő kiegészítése a kérelem benyújtására biztosított törvényes határidőn belül nem történt meg.

(2) A felülvizsgálati kérelmet a Legfelsőbb Bíróság az eljárás bármely szakában akkor is hivatalból elutasítja, ha

a) felülvizsgálati kérelemnek nincs helye,

b) azt nem az arra jogosult nyújtotta be, vagy

c) a kérelmet előterjesztő fél megadott lakóhelyéről (székhelyéről) nem idézhető, illetve onnan ismeretlen helyre költözött.

(3) A felülvizsgálati kérelem benyújtásának a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya, de a határozat végrehajtását a Legfelsőbb Bíróság kérelemre kivételesen felfüggesztheti. A végrehajtás felfüggesztéséről szóló végzés meghozatala során a bíróságnak különösen arra kell figyelemmel lennie, hogy a végrehajtást követően az eredeti állapot helyreállítható-e, vagy hogy a végrehajtás elmaradása nem okoz-e súlyosabb károsodást, mint amilyen a végrehajtás felfüggesztésének

elmaradása járna. A fél kérelmére – ha annak jogszabályi feltételei fennállnak – a felülvizsgálati kérelem benyújtásáról a Legfelsőbb Bíróság értesíti a földhivatalt.

(4) Közbenső ítélet elleni felülvizsgálati kérelem esetében – ha annak sikere valószínűnek mutatkozik – a Legfelsőbb Bíróság a per tárgyalásának folytatását hivatalból is felfüggesztheti. A bíróság a felfüggesztés tárgyában hozott határozatát utóbb megváltoztathatja.

(5) A felülvizsgálati kérelmet nem lehet megváltoztatni; a kérelem mindaddig visszavonható, amíg a Legfelsőbb Bíróság a határozatát meg nem hozta, illetve – tárgyalás tartása esetén – a határozathozatal céljából vissza nem vonult. Az ezzel kapcsolatban felmerült költségek viseléséről a Legfelsőbb Bíróság határoz.

(6) A csatlakozó felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem előterjesztésére a 244. § és a 257. § rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell. Csatlakozó felülvizsgálati kérelmet a fél csak akkor terjeszthet elő, ha maga is jogosult lett volna felülvizsgálatot kérni.

274. § (1) A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálja el, kivéve ha a felek bármelyike tárgyalás tartását kéri, vagy a Legfelsőbb Bíróság a tárgyaláson való elbírálást szükségesnek tartja. Végzés ellen benyújtott felülvizsgálati kérelem esetében tárgyalás tartása nem kérhető.

(2) Tárgyalás tartását a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél a felülvizsgálati kérelmében, illetve az ellenfél csatlakozó felülvizsgálati kérelmének kézhezvételétől számított nyolc napon belül, az ellenfél pedig a felülvizsgálati kérelem kézhezvételétől számított nyolc napon belül kérheti. A határidő elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.

(3) Ha a felülvizsgálati kérelem elbírálása tárgyaláson történik, a tanács elnöke a tárgyalást úgy tűzi ki, hogy a felülvizsgálati kérelemnek a felek részére való kézbesítése a tárgyalás napját legalább tizenöt nappal megelőzze. Az idézésben figyelmeztetni kell a feleket, hogy távolmaradásuk a felülvizsgálati kérelem elbírálását nem gátolja.

(4) A felülvizsgálati tárgyalásra a 247. §-ban foglalt rendelkezések kivételével a fellebbezési tárgyalás szabályai megfelelően irányadóak.

(5) Ha a felülvizsgálati kérelem elbírálása során az eljáró tanács jogegységi eljárást kezdeményez [Bsz. 29. § (2) bekezdés *b*) pont], ezzel egyidejűleg az ügy elbírálását a jogegységi eljárás befejezéséig felfüggeszti. A jogegységi eljárás befejezése után a bíróság a jogkérdést elvi jelleggel eldöntő jogegységi határozatnak megfelelő határozatot hoz.

275. § (1) A felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt.

(2) A Legfelsőbb Bíróság a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül, kivéve, ha a pert hivatalból megszünteti, vagy ha a határozatot hozó bíróság nem volt szabályszerűen

megalakítva, illetve a határozat meghozatalában olyan bíró vett részt, akivel szemben a törvény értelmében kizáró ok áll fenn.

(3) Ha a felülvizsgálni kért határozat a jogszabályoknak megfelel, vagy olyan eljárási szabálysértés történt, amelynek az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása nem volt, a Legfelsőbb Bíróság a megtámadott határozatot hatályában fenntartja.

(4) Ha a határozat – a (3) bekezdésben foglalt eljárási szabály megsértésének kivételével – jogszabályt sért, a Legfelsőbb Bíróság a jogszabálysértő határozatot egészben vagy részben hatályon kívül helyezi, és ha a döntéshez szükséges tények megállapíthatók, helyette a jogszabályoknak megfelelő új határozatot hoz, egyébként az ügyben eljárt első- vagy másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

(5) Ha a Legfelsőbb Bíróság az első- vagy másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja, a hatályon kívül helyező végzésben az új eljárás lefolytatására vonatkozóan kötelező utasításokat ad. Ebben az esetben csak a felülvizsgálati eljárásban felmerült költség összegét állapítja meg, annak viseléséről az új határozatot hozó bíróság dönt.

(6) Ha a Legfelsőbb Bíróság a másodfokú bíróságot utasítja új eljárásra, határozatát a másodfokú bíróság, egyébként pedig az elsőfokú bíróság közli a felekkel, és intézkedik – a határozathoz képest – a végrehajtásnak vagy a végrehajtás felfüggesztésének megszüntetése, illetve korlátozása iránt.

(7) Új eljárásra utasítás esetében a tárgyalás a Legfelsőbb Bíróság határozatának ismertetésével kezdődik; a bíróság a továbbiakban a reá nézve irányadó szabályok szerint folytatja le az eljárást.”

14. §

A Pp. 287. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„287. § A bíróság a házassági perben a tárgyalás elhalasztása esetében a szükségeshez képest hivatalból is határozhat ideiglenesen

- a) a kiskorú gyermek elhelyezése és tartása,
- b) a szülői felügyeleti jogok bővítése vagy korlátozása,
- c) a szülő és gyermek közötti kapcsolattartás, illetve
- d) a házastársak lakáshasználatának kérdésében.”

15. §

A Pp. 319. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Ha a kötelezett az ellentmondásban okirati bizonyítékkal valószínűvé teszi, hogy az érvényesített követelést a fizetési meghagyás kibocsátását megelőzően már teljesítette, a bíróság az okirati bizonyíték másolatának csatolásával felhívja a

jogosultat, hogy tizenöt napon belül nyilatkozzék a követelés fennállásáról. Ha a jogosult a kötelezett állítását elismeri, vagy a felhívásra nem nyilatkozik, a bíróság az eljárást megszünteti, egyébként pedig tárgyalást tűz ki. Ha a jogosult a kötelezett nyilatkozata alapján a fizetési meghagyásban érvényesített követelését leszállítja, tárgyalást csak erre a követelésre kell kitűzni.”

16. §

A Pp. 322. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A kellő időben előterjesztett ellentmondás folytán a fizetési meghagyásos eljárás perré alakul át. A bíróság az ellentmondás kézbesítésével egyidejűleg felhívja a jogosultat, hogy az illetéket nyolc napon belül a peres eljárás illetékének összegére egészítse ki. Ennek elmulasztása esetében a bíróság a pert megszünteti. Az illeték kiegészítése esetében a bíróság az ügy tárgyalására határnapot tűz ki, és arra a jogosultat felperesként, a kötelezettet pedig alperesként megidézi. Ha az alperes a követelésre vonatkozó nyilatkozatát az ellentmondással együtt már benyújtotta, annak másodpéldányát az ellentmondással kézbesíteni kell a felperesnek.”

17. §

A Pp. 395. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) Felhatalmazást kap az igazságügy-miniszter, hogy az ügygondnok részére járó díjazást – a pénzügyminiszterrel egyetértésben – rendeletben állapítsa meg.”

18. §

(1) A csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) a 27/A. §-át követően, „A felszámolás lefolytatása” alcímet megelőzően az alábbi 27/B. §-sal egészül ki:

„27/B. § A felszámolást elrendelő végzés ellen nincs helye felülvizsgálatnak.”

(2) A Cstv. 60. §-a az alábbi (7) bekezdéssel egészül ki:

„(7) A felszámolási eljárás befejezéséről hozott végzés ellen nincs helye felülvizsgálatnak.”

19. §

A cégnyilvántartásról, a cégnyilvánosságról és a bírósági cégeljárásról szóló 1997. évi CXLV. törvény 58. §-a az alábbi (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) A cég törlését elrendelő végzés ellen nincs helye felülvizsgálatnak.”

20. §

(1) Ez a törvény 2006. január 1-jén lép hatályba, rendelkezéseit – a 21. §-ban meghatározott kivételekkel – a folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell.

(2) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról és az egyes közigazgatási nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról szóló 2005. évi XVII. törvény (a továbbiakban: Knp.) 3. §-ának (1) bekezdésében a „Ket. 98. § (2)–(4) bekezdésében” szövegrész helyébe a „Ket. 109. §-ának (2) bekezdésében” szövegrész, a Knp. 3. §-ának (3) bekezdésének első mondatában a „vagy megváltoztatja” szövegrész helyébe a „vagy – ha törvény azt megengedi – megváltoztatja” szövegrész lép.

(3) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti:

a) a Pp. 349/B. §-ának (3) bekezdése,

b) a polgári perrendtartás módosításáról szóló 1972. évi 26. törvényerejű rendelet 56. §-ának (2) bekezdése és 59. §-a,

c) a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényben és az ehhez kapcsolódó jogszabályokban a felülvizsgálati eljárás megteremtéséről szóló 1992. évi LXVIII. törvény 4. §-ának (2) bekezdése és 15. §-a,

d) a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról szóló 1995. évi LX. törvény 10. §-ának (1) bekezdése és 24. §-ának (2) bekezdése,

e) az Országos Ítéltábla székhelyének és illetékességi területének megállapításáról, valamint az igazságszolgáltatás működését érintő egyes törvények módosításáról szóló 1999. évi CX. törvény 6., 11. és 49. §-a,

f) a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény és a kapcsolódó jogszabályok módosításáról szóló 2000. évi CXXXVI. törvény 183. §-ának (2) bekezdése,

g) a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról szóló 2001. évi CV. törvény 9–14. §-a és 20. §-ának (6) és (9) bekezdése,

h) a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény 406. §-a (1) bekezdésének a) pontja, valamint

i) az európai uniós csatlakozással összefüggő egyes törvénymódosításokról, törvényi rendelkezések hatályon kívül helyezéséről, valamint egyes törvényi rendelkezések megállapításáról szóló 2004. évi XXIX. törvény 105. §-ának (1) bekezdése,

j) a cégnyilvántartásról, a cégnyilvánosságról és a bírósági cégeljárásról szóló 1997. évi CXLV. törvény, a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény, valamint más, kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2004. évi CXXVII. törvény 23. és 24. §-a.

21. §

(1) A 3. és a 4. § rendelkezéseit az e törvény hatálybalépését követően indult eljárásokban kell alkalmazni.

(2) Az 1. és a 13. § rendelkezéseit a folyamatban lévő ügyekben akkor kell alkalmazni, ha az ügyben a bíróság a törvény hatálybalépésekor még nem hozott jogerős határozatot. Ha a jogerős határozatot a bíróság a törvény hatálybalépése előtt már meghozta, úgy a felülvizsgálatra a korábban hatályos rendelkezéseket kell alkalmazni.

Indokolás a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról szóló törvényjavaslathoz

Általános indokolás

Az Alkotmánybíróság a 42/2004. (XI. 9.) AB határozatával (a továbbiakban: AB határozat) – a határozat kihirdetése napján – megsemmisítette a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 270. § (2) bekezdésének *a)* és *b)* pontjait, *ba)* és *bb)* alpontjait, valamint 273. §-ának (5) bekezdése első mondatát.

A Pp. 270. §-ának (2) bekezdése határozta meg 2002. január 1-jétől, hogy mely esetben lehet előterjeszteni felülvizsgálati kérelmet. Az ügy érdemi elbírálására kiható jogszabálysértés, mint felülvizsgálati ok mellett a Pp. megkívánta, hogy a támadott határozat eltérjen a Legfelsőbb Bíróság valamely jogegységi határozatától [270. § (2) bek. *a)* pont], vagy a felülvizsgálat a joggyakorlat továbbfejlesztése, egységesítése miatt indokolt legyen [270. § (2) bek. *b)* pont]. Ez utóbbi esetben a Pp. maga határozta meg az indokoltság feltételeit: a támadott határozattal kapcsolatban olyan elvi jelentőségű jogkérdésnek kellett felvetődnie, mely tárgyában a Legfelsőbb Bíróság nem, vagy eltérő módon hozott – a Legfelsőbb Bíróság határozatainak hivatalos gyűjteményében közzétett – döntést.

A Pp. ezen feltételek vizsgálatára közbeiktatott egy olyan egyesbírói eljárást, melyet a Legfelsőbb Bíróság bírója folytatott le, s megfellebbezhetetlen végzésében végül is döntött a felülvizsgálat megengedhetősége kérdésében – így a támadott határozatnak az ügy érdemére kihatóan jogszabálysértő volta kérdésében is.

Az Alkotmánybíróság a felülvizsgálati kérelem előterjeszthetőségének feltételrendszerét több okból találta alkotmányellenesnek:

Az AB határozat indokolása szerint sérti a jogbiztonságot, hogy keveredik a jogorvoslati és jogegységi funkció, mert az alapvetően jogorvoslati célú jogintézmény igénybevétele csak egy további, jogegység-biztosító feltétel fennállása esetén lehetséges. Az Alkotmánybíróság alaptörvény-ellenesnek ítélte azt is, hogy a Pp. 2002. január 1-jén hatályba lépett 270. §-ának (2) bekezdése alapján a jogegységi határozatok – polgári ügyekben – a felekre kiterjedő hatállyal bírnak, mivel éppen a jogegységi határozattól való eltérés alapozta meg egyik oldalról a felülvizsgálathoz való jogot. Végül nélkülözi az alkotmányos alapokat az, hogy az el nem döntött elvi jelentőségű jogkérdés felmerülését, illetve elvi jelentőségű jogkérdéstől való eltérést a kérelmezőnek igazolnia kell, ez ugyanis idegen a jogorvoslati funkciótól.

Az egyesbíró felülvizsgálati kérelem befogadásáról döntő végzése ellen a jogorvoslatot explicite is kizáró Pp. 273. § (5) bekezdésének első mondatát az Alkotmánybíróság arra hivatkozással semmisítette meg, hogy – az ügy érdemére kiható jogszabálysértés zárt törvényi definíciója híján – ezen érdemi, korlátok nélküli és megfellebbezhetetlen döntés diszkrecionálissá válhat, és csak úgy lehet azt alkotmányos keretek között tartani, ha a Pp. valamifajta jogorvoslatot biztosít ellene.

A hivatkozott törvényhely hatályon kívül helyezése azonban nem oldotta meg a problémát, hiszen a Pp. 233. §-a (2) bekezdésének *b*) pontja alapján az eljárás során hozott végzések ellen nincs helye fellebbezésnek. Külön törvényi engedélyen túl is – lévén a határozatot a legmagasabb szintű fórum hozta harmadfokú eljárásban – speciális rendelkezésekre lenne szükség e jogorvoslati eljárás szabályozására, melyek hiányoznak a Pp.-ből.

A jogalkotó döntését orientálandó az Alkotmánybíróság ismételtén leszögezte, hogy az államnak nem kötelessége a rendkívüli jogorvoslat (jelen esetben a felülvizsgálat) intézményének fenntartása a rendes jogorvoslaton túl. Ennek kapcsán megjegyzendő, hogy a Magyar Köztársaságot nemzetközi jogilag nem terheli olyan kötelezettség, mely a felülvizsgálat, mint jogorvoslat fenntartását indokolná. Az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló Római Egyezmény (Európai Emberi Jogi Egyezmény) 13. cikke a strasbourgi székhelyű Európai Emberi Jogi Bíróság korábbi „elsőfokú” fóruma, a Bizottság értelmezésében nem követeli meg többszintű jogorvoslati rendszer fenntartását, ráadásul ha a legmagasabb szintű fórumról van szó, mint eljáró szervről, a 13. cikk érvényesülése még az egyszintű jogorvoslat követelménye tekintetében is korlátozott.

A Pp. új felülvizsgálati szabályainak az AB határozatára való figyelemmel történő kidolgozására az igazságügy-miniszter kodifikációs bizottságot hozott létre. Jelen Javaslatnak a felülvizsgálatra vonatkozó és a jogi képvisellel kapcsolatos szabályai e bizottság munkájának eredménye.

A Javaslat a fentiekén túl alkalmat ad több technikai jellegű módosításra, egyes hatásköri szabályok pontosítására, valamint a félbeszakadás és a permegszüntetés szabályainak az ésszerűség és a perek gyorsabb elintézése szempontjaira figyelemmel történő megváltoztatására.

Részletes indokolás

Az 1. §-hoz

Tekintettel arra, hogy a Legfelsőbb Bíróság egyik határozata sem támadható meg felülvizsgálati kérelemmel, a Javaslat módosítja a Pp. 11. §-ának (5) bekezdését úgy, hogy a Legfelsőbb Bíróság diszkrecionális jogkörében – az ügy bonyolultságától függően – dönthet arról, hogy háromtagú helyett öttagú tanácsban bírálja el a felülvizsgálati kérelmet. Ezt a szabályt lesz célszerű alkalmazni például akkor, ha az ügy több kollégium ügykörét is érinti.

A 2. §-hoz

A kijelölés szabályainak változásával (4. §) összefüggésben módosulnak a kizárás szabályai is. A Pp. 18. §-ának (2) bekezdéséből ugyanis jelenleg hiányzik

annak szabályozása, hogy melyik fórumnak kell döntenie az ítéltábla mint másodfokú fórum kizárása kérdésében. Ez a bíróság értelemszerűen a Legfelsőbb Bíróság lesz.

A 3. §-hoz

A Pp. 277. §-ának (4) bekezdésére tekintettel egészül ki a 23. § (1) bekezdésének *a*) pontja. A 277. § (4) bekezdése szerint ugyanis ha házassági per van folyamatban, kizárólag annak bírósága előtt indítható az ugyanarra a házasságra vonatkozó újabb házassági per és házassági vagyoni per. A 23. § (1) bekezdésének *a*) pontja azonban – értékhatártól függetlenül – csak akkor engedi meg az ötmillió forintot meghaladó pertárgyértékű házassági vagyoni pernek a helyi bíróságon való megindítását, ha azt a házassági perrel együtt indítják meg. A házassági vagyoni pernek a házassági per folyamán történő megindítása esetén irányadó kizárólagos illetékességet előíró rendelkezés és a hatásköri szabály kollíziója úgy oldható fel, hogy a törvény ezentúl lehetővé teszi a házassági vagyoni pernek a házassági per bíróságánál történő megindítását a házassági per folyamán is.

Pontosításra kerül a Pp. 23. §-a (1) bekezdésének *e*) pontja annak érdekében, hogy valamennyi, cégjogi és a cégek belső működésével kapcsolatos per a megyei bíróság hatáskörébe tartozzon. A Pp. jelenleg hatályos rendelkezése ugyanis indokolatlanul hagy ki bizonyos pereket a megyei bíróság hatásköréből, s osztja meg a cégjogi pereket a megyei és a helyi bíróság között.

Ugyanezen indokok alapján és ugyanilyen módon célszerű módosítani a Pp. 23. §-a (1) bekezdésének *f*) pontját is (társadalmi szervezetekkel kapcsolatos perek).

Az ítélezési gyakorlatban komoly értelmezési kérdéseket indukált a Pp. 23. §-a (1) bekezdése *g*) pontjának a 2003. július 1-je óta hatályos szövege. A rendelkezés szerint a személyhez fűződő jogok megsértése miatt keletkezett polgári jogi igények érvényesítése iránt indított perek a megyei bíróság hatáskörébe tartoznak. A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 84. §-a (1) bekezdésének *e*) pontja szerint ugyanis személyhez fűződő jog megsértése miatt kártérítési igénynek is helye van a polgári jogi felelősség szabályai szerint. A Ptk. hivatkozott rendelkezése tulajdonképpen egy utaló szabály, melynek tartalmát a Ptk. 339. §-a (illetve a speciális kártérítési tényállásokat szabályozó 345. skk. §-ai) adja meg. A kártérítési pereket azonban a gyakorlat egyöntetűen vagyoni pernek minősíti, s így a Pp. 23. §-a (1) bekezdésének *g*) pontjában foglalt kivételszabályt e perekre nem lehetne alkalmazni. Az így előállt helyzet következtében az ötmillió forintot meg nem haladó kártérítési követelést a Pp. rendelkezéseinek nyelvtani értelmezése szerint nem lehetne a Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének *a)–d*) pontjaiban meghatározott igényekkel együtt, azonos bíróságnál érvényesíteni. A Pp. ugyanis nem tartalmaz olyan rendelkezést, mely a hatásköri szabályokra tekintet nélkül lehetővé tenné a keresethalmazat létrehozását. A probléma célszerűségi és pergazdaságossági szempontú feloldása csak az lehet, hogy az egyébként azonos tényállásra alapított eltérő jogkövetkezmények iránti perek ez esetben a megyei bíróság előtt együttesen megindíthatók legyenek.

Az érintett jogviták bonyolult jellegére, ugyanakkor csekély számára tekintettel kerülnek megyei bírósági hatáskörbe a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 30. §-ában szabályozott, az egészségügyi szolgáltatókkal kötött finanszírozási szerződésből eredő perek.

A 4. §-hoz

Pontosításra kerülnek a kijelölés szabályai is. A Pp. hatályos 45. §-ának (2) bekezdése ugyanis nem a szubszidiaritás elvének maradéktalan figyelembevételével rendezi az összeütközés, illetve kizárás esetén eljáró bíróság kijelölését. A Javaslattal célja, hogy mindig a kérdéses bíróságokhoz hierarchiában és területileg legközelebb lévő felettes fórum döntsön az ügyben. Így ha az adott megyei bíróság illetékességi területén történik az összeütközés, vagy az eljáró helyi bíróság az érintett megye területén kijelölhető, a megyei bíróság dönt. Ugyanígy ha az adott ítéletábla illetékességi területén belül megoldható a kijelölés, nem a Legfelsőbb Bíróság, hanem az ítéletábla fog dönteni. Nyilvánvaló ugyanis, hogy az érintett bíróságokhoz „közelebb” lévő fórumok jobban ismerik a helyi körülményeket (ügymennyiség, érintettség), s így azokat a döntés során könnyebben figyelembe tudják venni.

Az 5. §-hoz

A Javaslattal 5. §-a elhagyni rendeli a Pp. 64. §-ának (3) bekezdéséből (perbelépés a pertárs jogán) a pertársak eltérő cselekményeinek és előadásainak figyelembevételére vonatkozó, a Pp. 51. §-ának *a)* pontjára utaló szövegrészt. A Pp. jelenleg hatályos 64. §-a (3) bekezdésének utolsó mondata szerint: „Ha a pertársak perbeli cselekményei vagy előadásai egymástól eltérnek – az 51. § *a)* és *b)* pontjára tekintettel történő perbelépés esetét kivéve – a bíróság azokat a per egyéb adatait is figyelembe véve bírálja el.” A Pp. 52. §-ának (2) bekezdése ugyanakkor kimondja, hogy „ha az 51. § *a)* pontja alá eső pertársak cselekményei vagy előadásai egymástól eltérnek, a bíróság azokat a per egyéb adatait is figyelembe véve bírálja el”. A két rendelkezés kollíziója úgy oldható fel, hogy a 64. § (3) bekezdéséből az 51. § *a)* pontjára történő utalást a jogalkotó mellözi.

A 64. §-ban azonban nem elegendő az ügyészre és a külön jogszabállyal feljogosított szervezetre, mint felperesre utalni, hiszen jogszabály más természetes személyt is feljogosíthat e körben perindításra, mint ahogy teszi is ezt a Ptk. 85. §-ának (2) bekezdése (ismeretlen helyen lévő személy hozzátartozója vagy gondnoka). Ezért indokolt a törvényhely ennek megfelelő módosítása is.

A 6. §-hoz

A felülvizsgálat szabályai közül az általános szabályok közé kerül, hogy – a jogi képviselő kötelező voltától függetlenül – ügyvédjelölt (jogi szakvizsgával nem rendelkező jogi előadó) sem a Legfelsőbb Bíróság, sem az ítéletábla előtt nem járhat

el. A felsőbb bíróságok tekintélyének megőrzése és a pervitel szakmai színvonalának emelése indokolja, hogy jogi szakvizsgával nem rendelkező ügyvédjelöltek és jogi előadók ne járhassanak el ezen fórumok előtt. Természetesen az iratbetekintésre és az iratokról való másolatkérésre e rendelkezések nem vonatkoznak.

A 7. §-hoz

A Javaslattal rendezni a kötelező jogi képvisellel kapcsolatban mind a felülvizsgálati eljárásban, mind egyéb esetekben felmerült problémákat.

Gondot okoz egyrészt, hogy adott esetben az ügyfelek alaptalanul kívánják kérelmezni a jogerős határozat bírósági felülvizsgálatát, s ehhez a kirendelt pártfogó ügyvédek asszisztálni kénytelenek.

A gyakorlatban sokszor előfordul, hogy az eljárásban jogi képviselő nélkül eljáró fél a Pp. 73/A. §-a ellenére az ítéletábrá előtti eljárásban fellebbezést (csatlakozó fellebbezést), továbbá a Legfelsőbb Bíróság előtti eljárásban a Pp. 235. §-ában meghatározott fellebbezést (csatlakozó fellebbezést), illetve felülvizsgálati kérelmet (csatlakozó felülvizsgálati kérelmet) jogi képviselő nélkül terjeszt elő, mely kérelme a Pp. 73/B. §-a alapján hatálytalan. Ebben az esetben, amennyiben a fél költségmentességben részesül, a bíróság hivatalból rendel ki a részére pártfogó ügyvédet a Pp. 87. §-ának (1) bekezdése alapján.

A pártfogó ügyvéd az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény (a továbbiakban: Ütv.) alapján köteles elősegíteni a fél jogainak érvényesítését és kötelezettségeinek teljesítését (Ütv. 1. §), továbbá hivatását legjobb tudása szerint, lelkiismeretesen, a jogszabályok megtartásával kell gyakorolnia [Ütv. 3. § (2) bek.]. Miután a pártfogó ügyvéd feltétlenül köteles az ügyben eljárni [Ütv. 31. § (2) bek.], így akkor is támogatnia kell a fél eljárását, ha a fél a nyilvánvalóan megalapozatlan kérelme fenntartásához ragaszkodik.

A Javaslattal a kötelező jogi képviseletre vonatkozó szabályai nem sújtják a hatálytalanság jogkövetkezményével a jogi képviselő nélkül eljáró kérelmező felet, ha a fél költségmentessége iránt kérelmet terjesztett elő, illetve ha amúgy is hivatalból el kell utasítania a Legfelsőbb Bíróságnak a felülvizsgálati kérelmet (az ítéletábrának a fellebbezést). Az első esetben ugyanis folyamatban van az eljárás, melynek végén a fél már rendelkezhet pártfogó ügyvéddel, míg a második esetben felesleges a hatálytalanság jogkövetkezményét alkalmazni, ha amúgy is el kell utasítani a kérelmet. Ehhez kapcsolódik az a rendelkezés, hogy nem kell kirendelni a pártfogó ügyvédet, ha a kérelmet hivatalból el kell utasítani. A kirendelés ilyenkor ugyanis teljesen felesleges, mivel csak indokolatlan és a szakmai tudásukkal ellentétes munkára köteleznék a pártfogó ügyvédeket.

Ugyancsak az általános szabályok közé kerül az a rendelkezés is, mely elutasítani rendeli azt a kérelmet, melynek előterjesztője a megszűnt jogi képviseletét

felhívásra nem pótolta. Így megoldható az ítéletablák előtti eljárásban is az eljárás folyamán megszűnő jogi képviselő problémája a kötelező jogi képviselő esetén.

A 8. §-hoz

Számos perben felmerülő – az eljárás befejezését megakadályozó – probléma megoldását célozza a Javaslat 8. és 10. §-a. Eszerint az olyan jogviszonyon alapuló perekben, ahol a jogutódlás a jogviszony természete miatt kizárt, az eljárás a fél halála (megszűnése) esetén nem félbeszakad, hanem azt hivatalból az eljárás bármely szakában meg kell szüntetni. A fél akkor is kérheti a per megszüntetését, ha a másik fél megszűnt, és nincs jogutódja. Ilyen esetben – hasonlóan a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 46. §-ának (3) bekezdésében szabályozott esethez – a megszűnt fél helyett ügygondnok ellen kell folytatni a fél kérelmére az eljárást. A kirendelt ügygondnok nem a megszűnt, azaz nem létező fél képviselője, ugyanakkor nem is lehet teljesen szuverén alanya az eljárásnak. A Javaslat szövege egyértelművé teszi, hogy itt bár *sui generis* ügygondnokról van szó, aki a megszűnt fél helyett alanya az eljárásnak, ugyanakkor részvétele az eljárásban csak a per megszüntetése érdekében történhet, az az ügy érdemét nem befolyásolhatja. E körben azért nem lehet mintegy automatikussá tenni az eljárás befejezését a per szünetelése esetén történő megszűnésének analógiájára, mert csak a permegszüntető végzés birtokában lehet számos, a per folyamatban léte miatt keletkező helyzetet (például az ingatlan-nyilvántartásban történő perfeljegyzést) megszüntetni. Az új rendelkezés értelmében jelentős mennyiségű „elfekvő” ügyet lehet megszüntetni.

A 9. §-hoz

A Javaslat ezen §-a, valamint a 13. §-nak a Pp. 271. §-ának (2) bekezdését megállapító rendelkezése között szoros összefüggés áll fenn. A szabályozás lényege, hogy a nagy számú, tárgyat tekintve rendkívül hasonló vagy azonos ún. típusperekben – ha a pereket a bíróság egyesíti – a felülvizsgálati kérelemben vitatott értékeket össze kell adni, a vitatott értékek összege releváns az értékhatár elérése tekintetében. Ahhoz azonban, hogy a feleknek tényleges ráhatásuk legyen arra, hogy a bíróság egyesítse a pereket, biztosítani kell, hogy a felek is kérhessék a peregyesítést. A per egyesítéséről és az egyesítés mellőzéséről eddig ugyanis kizárólag a bíróság dönthetett diszkrecionális jogkörében. A peregyesítést a felek nem kérhették, az egyesítő végzés ellen nem lehetett fellebbezni.

A Javaslat szerint valamennyi érintett per összes fel- és alperesének közösen előterjesztett kérelmére a bíróság – ha annak a Pp. 149. §-ában szabályozott feltételei fennállnak – a pereket egyesíti, utóbb pedig az egyesítést nem mellőzheti.

A 10. §-hoz

A Javaslat 10. §-a a 8. §-ban érintett perfelfüggesztéssel kapcsolatos rendelkezések permegszüntetési vetületét adja meg. A 8. §-sal módosított Pp. 111. §-a szerint ha jogutódlás a jogviszony természete miatt kizárt, az eljárás a fél halála (megszűnése) esetén nem szakad félbe. Ebben az esetben az eljárást a bíróság hivatalból annak bármely szakában megszüntetni köteles. A fél a félbeszakadás után akkor is kérheti a per folytatását és így megszüntetését, ha a másik fél megszűnt, és nincs jogutódja.

A 11. §-hoz

Gyakorlati tapasztalatok alapján problémát jelent azoknak az iratoknak a megismerése, amelyeket a bíróság – a fél indítványára – valamely szerv megkeresése útján szerez be. A bíróságok egy része ad tájékoztatást a felek részére az iratok beérkezéséről, másik csoportja azonban elzárkózik ettől, így a felek sokszor csak a tárgyaláson ismerhetik meg a beszerzett iratok tartalmát. Előfordul, hogy a bíróság az iratok beszerzése iránt ugyan időben intézkedik, azonban a megkeresett szerv azt nem, vagy nem teljesen egészében küldi meg, így a felek a legnagyobb gondosság mellett is azt tapasztalják az irattanulmányozások alkalmával, hogy az iratok még nem érkeztek meg. Ezt követően viszont már csak a tárgyaláson van lehetőségük azokra nyilatkozni. A Pp. 192. §-ába a Javaslat által beiktatandó új rendelkezés, mely – összhangban a 3. § (6) bekezdésével – előírja az iratok beérkezéséről történő tájékoztatást is, biztosítani fogja, hogy a megkeresés útján beszerzett iratokat a felek már a tárgyalás előtt megfelelő időben át tudják tanulmányozni, így a tárgyalásra is jobban felkészülhessenek.

A 12. §-hoz

A vidéki bíróságok egy részénél problémák forrása lehet, hogy a Pp. értelmében megkeresés esetén a kirendelt bíróság előtti tanúmeghallgatáson a megjelenés nem kötelező, és arra a Pp. 201. §-ának (3) bekezdése értelmében a feleket nem idézik, hanem a meghallgatás időpontjáról csak értesítést kapnak. A megkeresett bíróságok e rendelkezés miatt kevésbé figyelnek arra, hogyha a felek mégis el akarnak menni az általuk meghallgatni indítványozott tanú meghallgatására, az a közlekedési viszonyok miatt kivitelezhető legyen. A módosítás értelmében a felet a megkeresett bíróság idézi, azonban a fél jelenléte nem kötelező. Ha a fél idézése szabályszerű volt, a bíróság távollétében is lefolytathatja a bizonyítást, azonban az idézett feleknek így már lesz lehetőségük a Pp. 151. §-a alapján közösen a tárgyalás elhalasztását kérni. Ez a rendelkezés biztosítani fogja, hogy a fél saját tanúja meghallgatásán jelen lehessen, ha ezt kívánja, s így a megkeresett – és ezért az ügyet kevésbé ismerő – bíróság előtt is kérdéseket intézhessen a tanúhoz.

A 13. §-hoz

1. A felülvizsgálat jogintézményének újraszabályozása során a legcélszerűbb megoldásnak az mutatkozik, hogy a Pp. egész XIV. fejezetét újjal váltsa fel a jogalkotó. Ennek fő indoka, hogy a módosítás jelentősen megváltoztatja mind az eljárás menetét (egyesbíró kiiktatása), mind a kérelem előterjeszhetőségének korlátait, s e koncepcionális jellegű változtatások egyszerűbben keresztülvihetők az egész fejezet módosításával. E megoldás mellett szól az is, hogy az új elemek és a bevált régiók harmonizációja könnyebb áttekinthetőséget teremt, egyszerűbbé teszi a törvény alkalmazását.

A Javaslat a felülvizsgálatot olyan rendkívüli perorvoslatnak tekinti, mely jogszabálysértésre hivatkozással a jogkeresők által alanyi jogként igénybe vehető, és amelyben a Legfelsőbb Bíróság tanácsban jár el. A perorvoslat rendkívüli jellegét azonban nemcsak abban az értelemben juttatja kifejezésre, hogy azt csak jogerős határozatok ellen lehet igénybe venni, hanem úgy is, hogy több szempont szerint is korlátozott azon határozatok és ügyek köre, melyek ellen és melyekben a felülvizsgálat kérelmezhető. A rendkívüli perorvoslat igénybevehetőségének korlátozása megfelel a nemzetközi gyakorlatnak és az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága R(95)5 számú ajánlásának is, továbbá összhangban van az Alkotmánybíróság határozatában kifejtettekkel.

A Javaslat a korábbi szabályozáshoz képest azonban – a jogbiztonság követelményeire figyelemmel – kizárólag pontosan meghatározott, egyértelmű, precíz korlátokat állít fel a felülvizsgálati kérelem előterjeszhetőségével szemben.

2. A Pp.-nek a Javaslat által megállapított 270. §-a szerint nemcsak az ítélet és az ügy (tipikusan a nemperes eljárások) érdemében hozott jogerős végzés ellen kérhető a felülvizsgálat, hanem bizonyos érdemi végzések ellen is, így a keresetlevelet (fizetési meghagyást, egyéb nemperes eljárásban: a kérelmet) a Pp. 130. §-a (1) bekezdésének *a)–h)* pontja alapján idézés kibocsátása nélkül elutasító végzés és az ugyanezen okokra hivatkozással hozott permegszüntető végzés ellen is. Ezen nem az ügy érdemében hozott, de érdemi végzések kizárják az adott ügyben a bírói utat vagy legalábbis úgy „tesznek pontot” az ügy végére, hogy annak érdemi elbírálását nem biztosítják. A bírósághoz való alkotmányos alapjog biztosítása és a joggyakorlat egysége érdekében szükséges, hogy ezen ügyekben felülvizsgálati kérelemmel élhessenek a felek.

A Javaslat által a Pp. 157. §-ába iktatott *g)* pont alapján meghozott permegszüntető végzés ellen azért célszerű felülvizsgálatot engedni, mert a bíróság itt is hivatalból, a felek álláspontjától függetlenül szünteti meg a pert (a fél halála vagy megszűnése esetén, ha a jogviszony természete a jogutódlást kizárja).

3. A Javaslat által megállapított Pp. 271. §-ának (1) bekezdése gyakorlatilag azonos tartalommal sorolja fel a Pp. hatályos 270. §-ának (3) bekezdésében és 271. §-ában meghatározott kizáró okokat (ún. negatív lista). Nem szerepelteti azonban a 271. § *f)* és *g)* pontját, hiszen azoknak külön kódexben, a csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló 1991. évi XLIX. törvényben (a továbbiakban:

Cstv.) és a cégnyilvántartásról, a cégnyilvánosságról és a bírósági cégeljárásról szóló 1997. évi CXLV. törvényben (a továbbiakban: Ctv.) a helyük. A felszámolást elrendelő, a felszámolási eljárás befejezéséről hozott, valamint a cég törlését elrendelő végzés felülvizsgálatának kizárásáról rendelkező – eddig a Pp.-ben szereplő – rendelkezéseket a Javaslat 18. és 19. §-a helyezi át a Cstv.-be és a Ctv.-be.

Ugyancsak kimaradtak a Javaslatból azok a Pp.-beli duplikátumok [a hatályos Pp. 271. §-ának *h*), *i*) és *l*–*n*) pontjai], melyek olyan ügyekben (mind nemperes eljárás) zárták ki a felülvizsgálatot, ahol külön törvény rendelkezése értelmében amúgy is kizárt a jogorvoslat, azaz a rendes és a rendkívüli jogorvoslat is. Ezek a következők: a gyülekezési jog gyakorlása tárgyában hozott határozat bírósági felülvizsgálata során hozott végzés [a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény 9. §-ának (2) bekezdése]; a választási eljárásban, illetve a helyi önkormányzati képviselők és a polgármesterek összeférhetlensége ügyében hozott határozat [a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény 79. §-ának (2) bekezdése, a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 33/A. §-ának (7) bekezdése és a helyi önkormányzati képviselők jogállásának egyes kérdéseiről szóló 2000. évi XCVI. törvény 10. §-ának (3) bekezdése]; a Közbeszerzési Döntőbizottságnak a jogorvoslati eljárás során hozott határozata, illetve a Közbeszerzések Tanácsának a békéltetők, a hivatalos közbeszerzési tanácsadók névjegyzékébe és a minősített ajánlattevők hivatalos jegyzékébe történő felvételi kérelmet elutasító vagy a törlésről hozott határozat elleni jogorvoslati kérelem elbírálása tárgykörében hozott végzés [a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény 345. §-ának (3) bekezdése, 358. §-ának (2) bekezdése, 385. §-ának (2) bekezdése és 391. §-ának (2) bekezdése]; az idegenrendészeti kiutasítás tárgyában hozott bírósági határozat [a külföldiek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2001. évi XXXIX. törvény 42. §-ának (1) bekezdése]; a menekültügyi eljárásban hozott bírósági határozat [a menedékjogról szóló 1997. évi CXXXIX. törvény 39. §-ának (4) bekezdése].

Tartalmilag módosul viszont a negatív lista a tekintetben, hogy bár továbbra sincs helye felülvizsgálatnak a jogerős határozatnak csupán a kamatfizetésre, illetve a perköltségre vonatkozó rendelkezései ellen, azonban ha a fellebbezés is már kizárólag az elsőfokú határozat e rendelkezései ellen irányult, lehetőség lesz a másodfokú határozat felülvizsgálatára. Ebben az esetben a kamatfizetés és a perköltség kérdése a másodfokú eljárásban gyakorlatilag az ügy érdemének minősül, és kamatfizetés, illetve a perköltség kérdésében döntő jogszabálysértő határozat is okozhat kirívó érdeksérelmet a félnek.

Ugyancsak módosul a negatív listának azon rendelkezése, mely eddig a Legfelsőbb Bíróságnak csak a felülvizsgálati eljárásban hozott határozatait tette felülvizsgálhatatlanná. Ezentúl a Legfelsőbb Bíróság valamennyi határozata ki lesz zárva a felülvizsgálható határozatok köréből, így ugyanabban az ügyben nem hozhat két különböző jogorvoslati szinten határozatot. A módosítás azonban tartalmilag nem jelentős. Felülvizsgálni ugyanis csak az ügy érdemében döntő határozatot, valamint az ún. érdemi határozatok közül a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító végzést és egyes permegszüntető végzéseket lehet. A Legfelsőbb Bíróságnak igen szűk a másodfokú hatásköre: csak az ún. ugró fellebbezésre [Pp. 235. § (3) bek.] és azon

végzések elleni fellebbezésekre terjed ki, melyeket az ítélőtábla első fokon hozott meg (ezek közül érdemi végzések csak a permegszüntető végzések lehetnek). Mivel az ugró fellebbezés esetén a Pp. 235. §-ának (4) bekezdése eleve kizárja a felülvizsgálatot, ezt a kört a módosítás nem érinti. A permegszüntető végzések pedig a hatályos szabályok szerint nem támadhatók meg felülvizsgálattal, így a módosítás itt sem szűkíti a jogorvoslati lehetőségeket. Egyebekben a négyszintű igazságszolgáltatás felállításának indoka is az volt, hogy a Legfelsőbb Bíróság két különböző fokon (fellebbviteli és felülvizsgálati eljárásban) ne járjon el, ezt a helyzetet indokolatlan lenne reprodukálni.

4. A fentiekhez képest részben új elemként jelenik meg a felülvizsgálati eljárás megindításának feltételrendszerében, hogy azon vagyoni jogi ügyekben, melyekben a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték – vagy annak a Pp. 24. §-a és 25. §-ának (3)–(4) bekezdése alapján megállapított értéke – az egymillió forintot nem haladja meg, nincs helye felülvizsgálatnak. Az értékhatár számításánál az egyesített perekre megfelelően alkalmazni kell a Pp. 25. §-ának a keresethalmazatra vonatkozó (3) bekezdését, azaz a felülvizsgálati kérelemben vitatott különböző követeléseket össze kell adni, és az így összegzett követelések együttes értéke lesz releváns a felülvizsgálat megengedhetősége szempontjából.

Az értékhatár bevezetésének célja, hogy a Legfelsőbb Bíróság, mint az igazságszolgáltatási hierarchia csúcsán álló felülvizsgálati – azaz harmadfoki – fórum elé csak a jelentősebb értékű perek kerüljenek. Mind a nemzetközi gyakorlatban, mind a magyar polgári eljárásjog történetében ismert intézmény a felülvizsgálat értékhatárhoz kötése. A rendkívüli perorvoslat igénybevehetőségének a vitatott érték nagyságához kötése azért is célszerű, mert egy bizonyos határ alatt magának a jogérvényesítésnek a kockázata (esetleges perköltségviselés) már olyan nagy a követelt összeghez képest, hogy ésszerűtlen élni a jogorvoslati lehetőséggel.

A felülvizsgálati értékhatár kikötésénél a kiinduló pont a Pp. 271. §-a (3) bekezdésnek az Országos Ítélőtábla székhelyének és illetékességi területének megállapításáról, valamint az igazságszolgáltatás működését érintő egyes törvények módosításáról szóló 1999. évi CX. törvény 47. §-ával megállapított korábbi rendelkezése volt, amely szerint nem volt helye felülvizsgálatnak olyan vagyoni jogi ügyben, amelyben a felülvizsgálati kérelemben vitatott érték (illetve annak a 24. § alapján megállapított értéke) az ötszázezer forintot nem haladta meg. A mai ár- és értékviszonyoknak e rendelkezés olyan visszaállítása felel meg, hogy az összeget egymillió forintban állapítsa meg a törvény.

Az Alkotmánybíróság többször vizsgálta a felülvizsgálat értékhatárhoz kötésének alkotmányosságát, és sem a kétszázezer forintos, sem az ötszázezer forintos értékhatárt nem találta alkotmányellenesnek [pl.: 286/B/1998. AB határozat (ABH 1999, 671.), 787/D/1999. AB határozat (ABH 2001, 1090.), 663/D/2000. AB határozat (ABH 2003, 1223.)].

A felülvizsgálatnak a vagyoni jogi ügyekben való értékhatárhoz kötése ellenére indokolt, hogy bizonyos – a feleket egzisztenciálisan érintő – ügyekben a vitatott érték nagyságától függetlenül élni lehessen a rendkívüli perorvoslattal. Éppen ezért a

Javaslat kivételszabályt állapít meg, hogy a vitatott összeg nagyságától függetlenül helye legyen felülvizsgálatnak, ha a jogerős ítéletet tartási vagy élelmezési követelés, egyéb járadék, más időszakos szolgáltatás vagy haszonvétel iránti perben, továbbá államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránti perben, illetve munkaügyi perben támasztott pénzkövetelés tárgyában hozták. Ezekben az ügyekben a pertárgy értékének számítási módja is indokolja a különbségtételt.

Ugyancsak kivételt jelentenek az értékhatár alól az értékpapírból származó jogviszonnal kapcsolatos perek. Ezek bár vagyoni jogi ügyek, de a joganyag bonyolultsága miatt a pertárgy értékétől függetlenül megyei bírósági hatáskörbe tartoznak. Ezen esetben éppen a joganyag és a jogviszonyok bonyolultságára tekintettel kell még a kisebb súlyú értékpapírperekben is megengedni a felülvizsgálatot.

5. Új elem a Javaslathoz, hogy bizonyos ügycsoportok tekintetében csak akkor lesz helye felülvizsgálatnak, ha az első- és a másodfokú bíróság eltérően foglalt állást az ügyben. Így például a szomszédjogi és birtokvédelmi perekben, bizonyos végrehajtási perekben, valamint a gyermek elhelyezése, elhelyezésének megváltoztatása és a gyermekkel való kapcsolattartás szabályozása iránti perekben – ha az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság helybenhagyta – nem lesz helye felülvizsgálatnak. Ezen perekben kiemelt érdek fűződik a függő jogi helyzetek mielőbbi rendezéséhez, és két bíróság egybehangzó álláspontja már megfelelő garanciát nyújt az ítéletek jogszerűségéhez.

6. A Javaslathoz a felülvizsgálati eljárásban megszünteti az egyesbírókat a kérelem befogadhatóságával kapcsolatos – immáron okafogyottá vált – vizsgálati eljárását. Erre az eljárási elemre azért volt szükség, mert a Pp. megsemmisített 270. §-a (2) bekezdésének *a)* és *b)* pontjaiban, illetve *ba)* és *bb)* alpontjaiban foglalt feltételek fennállása csak egy ilyen eljárás során volt vizsgálható a felülvizsgálati tanácsok leterhelése nélkül.

Az AB határozatban támasztott követelmények szerint azonban csak úgy lehet alkotmányos az egyesbíró szűrő szerepe, ha döntését kizárólag a jogszabályok által meghatározott zárt feltételrendszer szerint hozza meg, vagy biztosítja a végzés ellen a Pp. a jogorvoslatot. Mivel az első eset kodifikációs szempontból – a célszerűség követelményének figyelembevételével – megoldhatatlan, a második pedig indokolatlanul elhúzná – mintegy háromfokúvá tenné – a felülvizsgálati eljárást, így a jogintézmény megszüntetése mindenképp indokolt.

7. Egyre több esetben fordult elő, hogy a fél jogi képviselője a törvényes határidőn belül – sokszor annak vége felé – benyújtotta a „felülvizsgálati kérelmet”, de annak indokaira határidőt kért vagy jelölt meg magának. Az ilyen kérelmekből többször hiányzott a jogszabálysértés és a határozott kérelem megjelölése. A Legfelsőbb Bíróság azt a gyakorlatot alakította ki, hogy amennyiben a törvényes határidőn belül megtörténik a pótlás, ezt nem a kérelem megváltoztatásának, hanem „kiegészítésének” tekinti, feltéve, hogy a fél nem más jogcímre változtatja az eredeti kérelmét. Amennyiben a fél a törvényes határidőn túl terjesztette elő a „pótlást”, ezt

már nem fogadta be, s a felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasította. Ugyanis a Pp. 104. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint a törvényben megállapított határidőt csak a törvényben meghatározott esetben lehet meghosszabbítani. Ebből következik, hogy a szóban levő határidőt még a bíróság sem változtathatja meg, s a kérelmet előterjesztő jogi képviselő sem bízhat hiánypótlási felhívásban, mert ez a törvényes határidő meghosszabbítását eredményezné.

A Javaslatnak a Pp. 273. §-ának (2) bekezdését megállapító új rendelkezése kibővíti a hivatalból elutasítható felülvizsgálati kérelmek körét, de egyúttal megfelel a kialakult gyakorlatnak.

8. A Javaslat nyomatékosítja, hogy a Legfelsőbb Bíróság csak kérelemre és csak kivételesen függesztheti fel a jogerős határozat végrehajtását, ezzel is erősítve a jogerő intézményét és a felülvizsgálat rendkívüli jellegét. A bíróságot orientáló – a végrehajtás felfüggesztéséről való döntés meghozatala során figyelembe veendő – szabály, mely explicite előírja a végrehajtás és annak elmaradása következményeinek a mérlegelését, egyúttal a tárgyan hozott döntés indoklására is készíti a felülvizsgálati fórumot.

9. A Javaslat a Pp. 267. § (2) bekezdésében foglalt – a közbenső ítélet elleni perújítás során az alapper felfüggesztéséről szóló – rendelkezést átülteti a felülvizsgálat szabályai közé. Pergazdaságossági szempontok indokolják, hogy a felülvizsgálati eljárásban később jogszabálysértőnek nyilvánított közbenső ítélet alapján ne születhessen ítélet az alapperben. Azt, hogy a felfüggesztő végzést miért nem az alapper bírósága hozza meg, az indokolja, hogy a felülvizsgálati bíróság az, aki dönteni tud arról, érdemes-e felfüggeszteni az alappert (várhatóan sikeres lesz-e a felülvizsgálati kérelem a közbenső ítélet ellen), és így a sikertelennek látszó kérelmek nem akasztják meg az alappert. Ha az alapper bíróságára ruházná a törvény a felfüggesztő végzés meghozatalának jogát, az csak kógens szabályozással volna kivitelezhető, azonban ez számos esetben feleslegesen húzná el a pereket.

10. A felülvizsgálati kérelem visszavonására nyitva álló határidő szabályozása kapcsán problémát jelentett, hogyan lehet a bíróságnak a határozat meghozatala céljából való visszavonulását, mint határidőt a főszabályként érvényesülő tárgyaláson kívüli elbírálásnál értelmezni. A Javaslat a probléma kiküszöbölése végett általános rendelkezésként a határozat meghozatalához köti a visszavonás határidejét.

A Pp.-nek a Javaslat által megállapított 271. §-a (1) bekezdésének *b)* pontja szerint előfordulhat, hogy csak az egyik fél terjeszthet elő felülvizsgálati kérelmet. Ezt a szabályt értelemszerűen alkalmazni kell a csatlakozó felülvizsgálati kérelemre is, erről fog rendelkezni a Pp. új 273. §-ának (6) bekezdése.

A Javaslat megteremti annak a lehetőségét, hogy a főszabály szerint tárgyalás tartása nélkül eljáró Legfelsőbb Bíróság hivatalból is elrendelje tárgyalás tartását, ha ezt célszerűnek tartja.

A Pp. 274. §-a (6) bekezdésének [a Javaslat számozása szerint (5) bekezdésének] módosításával összhangba kerül a Pp. a bíróságok szervezetéről és

igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Bsz.) 29. §-a (1) bekezdésének *b*) pontjával, aszerint ugyanis nem a tanács elnöke, hanem a tanács rendelkezik a jogegységi eljárás kezdeményezéséről, a Bsz. pedig nem ad olyan felhatalmazást a tanács elnökének, mint a Pp. 12. §-ának (2) bekezdése.

A Pp. 275. §-ának (5) bekezdésében foglaltakat a Javaslat mellőzi a Pp.-ből, mert azt kifejezetten az Alkotmánybíróság által megsemmisített Pp. 270. § (2) bekezdése *a*), *b*), *ba*) és *bb*) pontjai és alpontjai miatt kellett az „egyesbíróra” épülő szabályozásba felvenni.

11. A Javaslat pontosítja a Pp. 275. §-a (3) bekezdésének szövegét, valamint – tekintettel arra, hogy a jövőben pusztán jogszabálysértésre is lehet alapozni a kérelmet – felhatalmazza a Legfelsőbb Bíróságot, hogy az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással nem bíró eljárási szabálysértés esetén is hatályában fenntartsa a támadott határozatot.

A Javaslat az általa bevezetni kívánt feltételrendszerhez igazítja a Pp.-nek a felülvizsgálati eljárás során hozható határozatokat szabályozó 275. §-ának (4) bekezdését, egyúttal explicite kimondja, hogy új határozat meghozatala esetén a támadott határozatot hatályon kívül helyezi.

A Javaslat hatálybalépését követően a Legfelsőbb Bíróság köteles lesz – kasszáció esetén – az ismételten eljáró első- vagy másodfokú bíróság számára kötelező utasításokat adni. Ennek köszönhetően az alsóbb bíróságok egyetlen esetben sem mozoghatnak „légüres térben” az ügy elbírálását illetően.

A 14. §-hoz

A Pp. 287. §-ának módosítása, mely a házassági perekben alkalmazható ideiglenes intézkedések körét bővíti, a családon belüli erőszak visszaszorításának egyik eszköze lehet. A bírói gyakorlat kialakította a lakás szubjektív oszthatatlansága fogalmának tartalmát, mely szerint a házastárs korábbi – a családon belüli erőszak fogalmi körébe tartozó – magatartására figyelemmel a lakás közös használata a másik házastárs vagy a kiskorú gyermek érdekeinek súlyos sérelmével jár, tehát lehetetlenné teszi a további együttélést. A házastárs magatartását ekkor a maga teljességében kell értékelnie a bíróságnak, figyelemmel a felek kölcsönös magatartására is. Szükséges, hogy ezt a kérdést már az ideiglenes intézkedések körében is mérlegelje a bíróság a házastársak lakáshasználatának korlátozásával, ezzel is csökkentve a tragikus kimenetelű élethelyzetek számát.

A 15. §-hoz

A Pp. 319. §-ának (3) bekezdése szerint ha a kötelezett az ellentmondásban okirati bizonyítékkal valószínűvé teszi, hogy az érvényesített követelést a fizetési meghagyás kibocsátását követően már teljesítette, a bíróság az okirati bizonyíték

másolatának csatolásával felhívja a jogosultat, hogy tizenöt napon belül nyilatkozzék a követelés fennállásáról. Ha a jogosult a kötelezett állítását elismeri, vagy a felhívásra nem nyilatkozik, a bíróság az eljárást megszünteti, egyébként pedig tárgyalást tűz ki. Ha a jogosult a kötelezett nyilatkozata alapján a fizetési meghagyásban érvényesített követelését leszállítja, tárgyalást csak erre a követelésre kell kitűzni. A hivatkozott norma szerint magát a fizetési meghagyásos eljárást szünteti meg a bíróság, ha a kötelezett a fizetési meghagyás kibocsátása után – akár éppen annak hatására – teljesít. Ebben az esetben a jogosult nem jut *res iudicata*hoz, az eljárás megszüntetése folytán nem jut jogerős fizetési meghagyáshoz, így ugyanabban az ügyben ugyanazon felek között újabb jogvita keletkezhet, a teljesített összeg vissza is követelhető.

A jogtudományban hosszabb ideje elterjedt nézet, hogy a hivatkozott törvényhely szövegezése téves. Valójában arra az esetre vonatkozna, amikor a teljesítés éppen hogy megelőzi a fizetési meghagyás kibocsátását. A Pp. 319. §-ának (3) bekezdésében található rendelkezés nyilvánvalóan nem azt célozza, hogy az ítélt dolog jogi hatályától a jogosult elessen, ha az egyébként alapos fizetési meghagyás után teljesít a kötelezett, hanem a perré alakulás helyett kíván egyszerűsített eljárást előírni arra az esetre, ha a kötelezett okirattal valószínűsíti, hogy a meghagyás kibocsátása iránti kérelem alaptalan volt, mert már azt megelőzően teljesítette a követelést. Mindezek fényében indokolt a hivatkozott rendelkezés módosítása.

A 16. §-hoz

A Pp. jelenleg hatályos 322. §-ának (2) bekezdése akként értelmezhető, hogy ha a fizetési meghagyásos eljárás kellő időben előterjesztett ellentmondás folytán perré alakul, a bíróság az ellentmondást, illetve az alperesnek a felperes követelésére vonatkozó nyilatkozatát csak az illeték kiegészítését követően, az ügy tárgyalásra történő kitűzése után, a tárgyalásra szóló idézéssel együtt kézbesíteti a felperesnek. Ez azzal a következménnyel jár, hogy a felperesnek az ellentmondás, illetve az alperesi védekezés ismerete nélkül kell döntenie abban a kérdésben, hogy kiegészíti-e a fizetési meghagyásos eljárásában lerótt illetéket a peres eljárás illetékére vagy nem. Éppen ezért célszerű módosítani a Pp.-t úgy, hogy az illeték kiegészítésére történő felhívással egyidejűleg kézbesíttesse a bíróság az ellentmondást és az alperesi nyilatkozatot a felperesnek.

A 17. §-hoz

A polgári perekben kirendelt ügygondnok jogosult a munkája ellenértékének és az ügygondnoki teendők ellátásával felmerült költségeinek a megtérítésére. A hatályos jogszabályok nem rendezik a díjazás kérdéseit, ugyanakkor nagy az igény e körben is a kiszámítható gyakorlatra, valamint az ügygondnokok méltányos díjazására. A Javaslattal ezért kiegészíti a Pp. 395. §-át egy olyan felhatalmazással, amely az igazságügy-miniszter részére biztosítja a díj összegének rendeleti úton történő megállapítását – a pénzügyminiszter egyetértésével.

A 18–19. §-hoz

A Javaslát 13. §-a által megállapított Pp. 271. §-ának (1) bekezdése a korábbi normaszöveghez képest nem szerepelteti a hatályos Pp. 271. §-ának *f)* és *g)* pontját, mert azoknak külön kódexben, a Cstv.-ben és a Ctv.-ben a helyük. A felszámolást elrendelő, a felszámolási eljárás befejezéséről hozott, valamint a cég törlését elrendelő végzés felülvizsgálatának kizárásáról rendelkező – eddig a Pp.-ben szereplő – rendelkezéseket a Javaslát e §-ai helyezik át a Cstv.-be és a Ctv.-be.

A 20–21. §-hoz

A Javaslát rendelkezéseit a folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell. Ez alól kivétel a Javaslát 3. és 4. §-a, melyek hatásköri szabályokat és a kijelölés szabályait módosítják. Ezen új szabályokat csak a törvény hatálybalépése után indult eljárásokban kell alkalmazni. Ugyancsak nem lehet bármelyik folyamatban lévő ügyben alkalmazni a Javaslát 1. és 13. §-ával megállapított, a felülvizsgálati eljárásra vonatkozó szabályokat. Azokban az ügyekben, ahol a felülvizsgálati kérelem előterjesztésére megállapított határidő már megnyílt, azaz ahol már született jogerős ítélet az ügyben, a régi szabályokat kell alkalmazni, az új szabályok ezen ügyekben való alkalmazása a visszamenőleges hatály tilalmába ütközne.